

Nitraatrichtlijn

op weg naar het laatste actieprogramma?

28 November 2012

Mark Heijmans

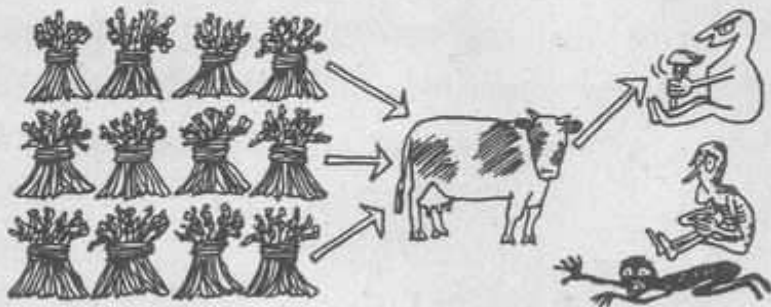

Opzet

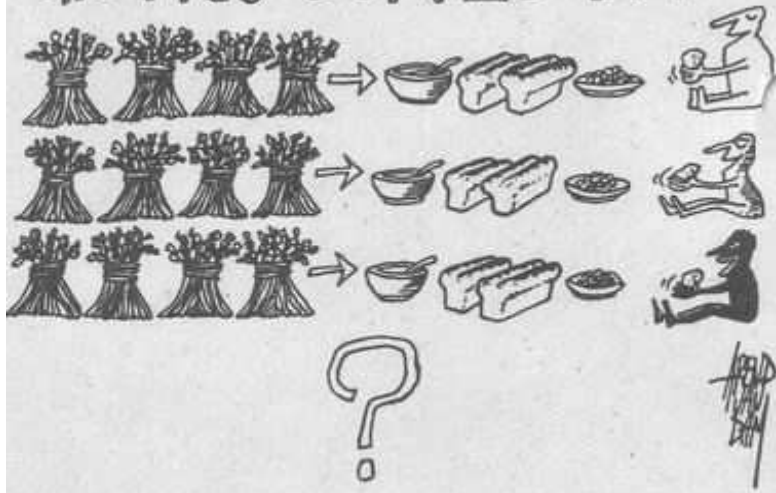
- Van mondiaal naar mineraal → en van mineraal naar lokaal
- Beleid: ruimte en kaders
- Uitvoering: instrumenten, kennis en communicatie

Waarom zó:

als het ook zó kan:

Stelling 1: anders produceren of anders eten?

De akkerbouw is in staat om de wereldbevolking in 2050 van voldoende gezonde voeding te voorzien.

- a) Nee, we putten de aarde nu al uit. (2,6%)
- b) Ja, er zijn nog genoeg mogelijkheden om de wereldwijde voedselproductie te verhogen. (61,5%)
- c) Ja, maar dan moet de mens wel op een plantaardig dieet. (17,9%)
- d) Nee, (EU-)milieuregelgeving beperkt maximale productie in de toekomst. (17,9%)

Macro Trends - I

- **Bevolkingsontwikkeling en consumentengedrag**
 - Groeiende wereldbevolking (van 6 miljard nu naar 9 miljard in 2040)
 - Verandering van consumptiepatroon (meer dierlijke eiwitten en groenten en fruit in zich ontwikkelende landen, minder dierlijke eiwitten in Noordwest Europa)
 - Demografische ontwikkelingen in NL (krimp beroepsbevolking, vergrijzing, andere culturele achtergronden) en elders
- **Natuurlijke hulpbronnen**
 - Eindigheid van (makkelijk winbare) fossiele brandstoffen en fosfaat in zicht
 - Water wordt een schaars productiemiddel
 - Bodemvruchtbaarheid moet verbeterd/in stand gehouden worden
- **Klimaat**
 - Adaptatie (aanpassen; zilte landbouwproductie, nieuwe gewassen, waterbeheer)
 - Mitigatie (ombuigen; mondiale koolstof en stikstofkringlopen via bodem, water en lucht)
- **Landschap, natuur en ruimte**
 - Verlies van biodiversiteit (inherent aan landbouwproductie)
 - (In NL) toenemend druk en claims op landbouwgrond (natuur, recreatie, woningbouw)
 - Nieuwe verbindingen tussen landbouw en natuur (agrarische natuurverenigingen, boer als landschaps- en natuurbeheerder)

Macro Trends - II

- **Globalisering en Europa**
 - Hervorming WTO/toenemende handelsliberalisatie
 - Nieuw GLB: maatschappelijke diensten en concurrentiekracht centraal
- **Regionalisering: niche of toekomstige trend ?**
 - Voedsel: 'local-for-local'
 - Footprint (CO2/ruimte/water)
- **Economie en ontwikkeling**
 - Financiële crisis en economische recessie: investeringen en financiering....hoeveel geld is er voor wie beschikbaar?
 - Rol banken en (in Nederland) pensioenfondsen
 - Publieke financiering en 'crowd funding'
 - Is economische groei de oplossing voor de huidige problemen (of: is in de toekomst groei de basis voor meer welvaart en welzijn)
 - Hoe bestendig is de NL diensteneconomie → keren we terug naar een 'productie-economie' en zo ja, wanneer en met welke rol voor NL?
- **Geo-politieke verhoudingen**
 - Afhankelijkheid van grondstoffen uit onstabiele landen
 - Nieuwe machtsverhoudingen tussen 'wereldblokken en grote landen' met een andere/kleinere positie voor Europa en Nederland

Stelling 2: in de brand of op het land?

Plantaardige biomassa is te waardevol om als brandstof te gebruiken.

- a) Ja, we moeten dit veel meer gebruiken om de kwaliteit van de bodem op peil te houden. (64,8%)
- b) Ja, we kunnen dit beter inzetten om allerlei biobased producten te maken en daarmee onze (rest-)producten tot meerwaarde brengen. (16,9%)
- c) Nee, organische stof als brandstof is een duurzame hernieuwbare brandstof en verminderen daarmee de CO₂ uitstoot. (4,2%)
- d) Nee, de hoogsteieder zal over de biomassa kunnen beschikken, dat is markteconomie. (14,1%)

Stelling 3: blokkerend beleid?

De Nitraatrichtlijn is een richtlijn met als achterliggende doel de veestapel te beperken, voor de akkerbouw is deze richtlijn van 0,0% nut of effect.

- a) Volledig mee eens, en het achterliggende doel is zelfs ook niet gehaald. (13,5%)
- b) Mee eens, wij waren beter af geweest met een Bodemrichtlijn. (12,2%)
- c) Mee oneens, door de Nitraatrichtlijn zijn wij gedwongen efficiënter met mineralen omgegaan. (55,4%)
- d) Volledig mee oneens, de Nitraatrichtlijn is nodig om de waterkwaliteit te beschermen, dat doen ondernemers nu eenmaal niet uit zichzelf. (18,9%)

Insteek LTO: 5^e AP Nitraatrichtlijn

1. Algemeen: Minder kwetsbare zones, meer codes goede landbouwpraktijk
2. N-totaal normen niet generiek vaststellen
3. Faciliteren gebruik bodemverbeteraars
4. Dierlijke mestgebruik stringent invullen
5. Kringloopsystemen voor de toekomst
6. Pragmatische middelvoorschriften
7. Op zand en löss via innovatie doorbraken creëren

Stelling 4: waar liggen de knelpunten?

In 2011 maakte slechts 2% van de ondernemers op bouwland gebruik van de optie om in fosfaatklasse 'neutraal' of 'laag' te komen (bron: ELI-DR)

- a) Klopt, commerciële adviseurs kloppen naar buiten toe de problemen rond bodemvruchtbaarheid op omdat ze vrezen nog minder P-kunstmest te kunnen verkopen bij lagere P-normen. (2,8%)
- b) Logisch, de stikstofgebruiksnormen zijn het werkelijke probleem. (7%)
- c) Onbegrijpelijk, kloppen deze cijfers wel, of was wellicht de GDI-meitelling niet duidelijk op dit punt? (52,1%)
- d) Bodemvruchtbaarheid is een zaak van lange adem, het gaat in de toekomst pas knellen. (38%)

Stelling 5: de juiste instrumenten?

Het onderzoek in het masterplan minerelen akkerbouw is te versnipperd op deelonderwerpen en leidt niet tot werkbare instrumenten voor beleid en ondernemers.

- a) Klopt, iedere onderzoeker en adviesbureau wil 'z'n eigen markt beschermen'. (15,6%)
- b) Inderdaad, we zijn samen niet in staat tot een 'integrale aanpak' te komen. (18,8%)
- c) Oneens, de grote lijn zit immers al jarenlang in ieder 'bemestingsadviespakket', laten we die maar als uitgangspunt voor beleid nemen. (34,4%)
- d) Onwaar, we zijn al dusdanig op de goede weg dat nog slechts 'finetuning' op deelonderwerpen aan de orde is. (31,3%)

Stelling 6: staan we er goed op?

De akkerbouw is niet in staat haar milieuprestaties en inspanningen voor een breed publiek zichtbaar te maken.

- a) Mee oneens, van akkerranden tot precisielandbouw: we laten het juist wel zien. (8,3%)
- b) Mee oneens, wij veroorzaken geen problemen, dus wat zouden we überhaupt zichtbaar moeten maken. (4,2%)
- c) Mee eens, onze 'aibaarheidsfactor' is te laag: omdat we zelf gewend zijn mensen te beoordelen op wat ze doen, niet op wat ze zeggen. (13,9%)
- d) Mee eens, we doen veel onderzoek en projecten, maar we zijn te veel 'intern gericht'. (73,6%)

Bedankt
voor uw aandacht

